

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 3

Lýsingarprisur fyri m.m.: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 22. januar 1949

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárið

23 Árg.

Stýrið okkara og Løgtingið megu avtaka LOCKOUT ELLA VERKBANN TROLARAEIGARANNA

Verkbann eins og verkfall er eitt tveggjað svörð. Høggid, ið ber ímót báðum pørtum, er framleiðslustøðgurin, og tað ber viðari, leggur at øllum samfelaginum, hvørs vælfærd botnar í sjálvari framleiðsluni. Tað er ikki bara arbeiðsmaðurin og fiskimaðurin, sum kenna sviðan av arbeiðsstøðginum við onga arbeiðsløn at fáa at keypa fyri, men arbeiðsgevarin verður eisini raktur, tí hann skal eisini av framleiðsluni rinda tær føstu útreiðslurnar, ið standast av teim skuldbindingum, hann stendur til svars fyri vegna virkið sitt.

Og afturat hesum er framleiðslan keldan til allar innløgur, hitt almenna má hava at lúka uppgávur sínar við. Tarnar hon, missir samfelagið sum heild livsevni síni.

Tað er so stutt eitt hættisligt stig at gera verkbann ella verkfall. Áðrenn hetta stig verður gjørt, skyldar hann, ið ger tað, at allar leiðir til at sleppa undan tí eiga verða royndar, um tær eru gangandi. Hann, ið ikki ger tað, átekur sær ov tunga ábyrgd. Um ikki juridiskt so siðmenniliga er hann mikil brotsmaður, tí tað er ein siðmennilig brotsgerð óneyduga at taka breyðið úr munnum ella gera tað svangligt í arbeiðs- og fiskimannaheiminum og leggja at sjálvum livsmerginum í samfelaginum.

Tann lockout ella verkbannid, ið trolaraeigararnir nú hava lagt á trolveidina, er so háttad, at gerðin er einki minni enn ein siðmennilig brotsgerð og ein ógerð ímóti tí føroyska samfelaginum.

Ein hevur valla áður upplivað tað í Føroyum, at nakrir menn eru so stivrendur, at teir uttan orð ella boð hætta sær við eitt kvett at steðga landsins høvuðsframleiðslu. Hetta gera teir - sigst - uttan at hava haft stjórnarfundir í limafeløgum sínum og enn og minni uratkvøðu millum felaganna aktiverar.

Hvussu kunnu felaganna stjórnalimir og aktionerar finna seg í tilikum atburði?

Vit fara at vóna, at landsstýrið ikki finnur seg í tilikum ónærligum og landskkaðiligum atburði, men ger stutt av, samtykkir við lóg ein sáttmála fyri trolveidina.

Stýrið eigur eisini í samband við skipan av einum trolveidisáttmála at umskipa kolainnflutningin, sum nú nivir teimum veiku trolarunum ræðuligt, og við lóg seta tveir serkønar maskinmeistarar sum eftirlitsmenn við røkingini av maskinum í okkara fiskivinnufloata.

Tað skal vera illavörðid við okkara maskinum. Tær flestu eru meiri ella minni í óstandi, ótættar, ov litid isoleraðar og niðurslitnar.

Tað vildi ikki verið so litil spardómur, um kolabrukid kundi verið minkað við einum fjórðingi, í minsta lagi einar 60—70.000 kr. til reidarið ella reidarið og manningina.

Væl er okkara fiskimálaráðharrin rýmdur av landinum mitt undir hesum ræðuliga álopi á samfelagið — vil hann ikki leggja seg út við teir stóru vinir sínar? — men 3 sita eftiri.

Hesir triggir megu nú visa seg sum menn — visa at vit av sonnum hava eitt stýri í landinum, sum orkar at handla og taka ábyrgd.

Visið okkum eitt ábyrgdarstýri, gerið trolararnar aftur leysar frá teimum.

Javnaðarmaður.

„Dam í trongum skóm“

Í grein um trolaratrætuna skrivar 14. september: »... Tá verða fleiri enn Dam í trongum skóm«.

Hetta ljóðar sum um Dam skuldi vera millum teirra, ið hava verið fyri at leggja trolararnar.

Ein illavörðin illgitan og fullkomuliga burtur við.

Allir menn t.d. á Føroyri vita, at Dam hevur verið og er av teimum, ið geva trolarafelagsstýrinum harðastu ábreiðslu fyri ósömiligan atburð við uttan varsko at leggja trolaraflotan.

Dam hevur hildið fram, tá ið hann hevur talað um trolaraksturin, at hann dugir ikki at

siggja, at tað er møguligt at skarvað nakað av hjá dekkarum, kokki og kyndarum, men at spardómurin má fáast í lag á annan hátt. Hann vil vera við til at seta eitt lønarsáttmálauppskot fram á Føroya lögtingi og gera tað til lóg at galda fyri 1949.

Dam hevur ongantíð verið við til annað enn at vart arbeiðsmannin og fiskimannin í øllum rimilgum lønarkrøvum.

Tað eigur ikki at verða skavað út yvir, at hann átti »initiativ« í eittoyramálinum, at hann átti »initiativ«, tá ið fiskimenn undir krignum við lóg vórðu

bjargaðir frá tí ræðuliga standi, at teir við kríggisins byrjan vóru noyddir at bjóða seg til siglingar fyri 200 kr. um mánaðin, og kanska minni við hvørt. Og P. M. Dam eigur »initiativ« til Vinnulánsgrunnin og grunna-systemið, sum hevur hjálpt fiskimonnum at fingið trolarar og onnur skip.

Og tað skal vera lögið, um tað ikki eisini verður at vísa seg, at P. M. Dam er á odda á Føroya lögtingi fyri at fáa gjørt ein lønarsáttmála, sum ikki leggst á tann minst menta, dekkaran, kyndaran og kokkin.

Úrtøkan hjá manningini á einum stívum meðaltrolara:

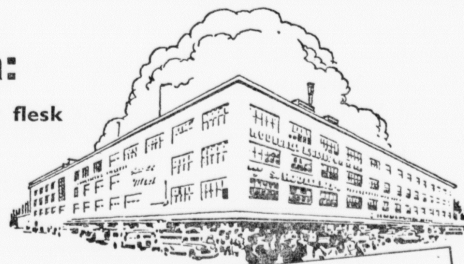
	Skiparin kr.	1. stýrm. kr.	2. stýrm. kr.	1. meist. kr.	2. meist. kr.	dekkari kr.
1. túrur..	8631,49	5119,08	3076,92	4179,87	2750,86	1788,27
2. túrur..	4577,52	1948,77	1585,11	1956,98	1258,05	982,46
3. túrur..	4307,83	2448,92	1690,34	2324,58	1411,75	1110,77
4. túrur..	5307,33	2773,67	1210,77	2402,94	1719,99	1029,67
5. túrur..	10259,37	5431,35	3191,55	4528,53	3100,13	1882,52
6. túrur..	16162,74	8081,37	5387,58	7407,92	4040,69	2693,79
7. túrur..	4011,14	2305,57	1822,36	2356,07	1590,72	1140,08
8. túrur..	2834,36	1515,85	727,02	1060,02	750,25	527,08
9. túrur..	3216,13	1758,07	964,45	1169,65	829,03	700,00
10. túrur..	6541,26	3320,63	2163,79	2405,44	1710,31	1199,75

65849,17 34701,28 21819,89 29792,00 19161,78 13054,39

Hin samlaða býra, ið trolarin gav fyri 1948, var 440.000 kr. — Eitt tykist okkum at vera eyðsýnt, at stívar 13000 kr. til dekkarin fyri at skolast á trolaradekki í Hvítahavinum í gellifrosti og harðasta vetraveðri er ikki meiri, enn hann søttliga hevur uppi-borið og kann einki av tí verða avskarvað. — Annad er við yvirmonnum, um so er, at fiskiskapurin gevur skipinum undirskot.

Vit lata:

Feskt kjøt og flesk
pysur
feitivörur
livurpostei
salatir
konserves

S. HOULBERG A/S

Kødbyen, København.

UMBØD:
B. MORTENSEN
TÓRSHAVN
Telefon 326